

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a ügyvéd által képviselt felperesnek a személyesen eljáró I. rendű, osztályvezető jogtanácsos által képviselt III. rendű, főosztályvezető jogtanácsos által képviselt IV. rendű, a személyesen eljáró V. rendű, ügyvéd által képviselt VI. rendű, a jogtanácsos által képviselt VII. rendű, a személyesen eljáró IX. rendű és a személyesen eljáró X. rendű alperesek ellen házastársi közös vagyon megosztása iránt a Kecskeméti Városi Bíróságnál 4.P.22.359/2004. számon megindított és a Bács-Kiskun Megyei Bíróságnak 2.Pf.21.932/2007/6. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 138. és Pfv. 3. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. november 25. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályban fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a VI. rendű alperesnek tizenöt napon belül 12.000 (Tizenkétezer) forint ügyvédi díjat, melyből 10.000 (Tízezer) forint a munkadíj és 2.000 (Kétezer) forint az ÁFA.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 232.800 (Kétszázharminckétezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság útján megkeresni rendeli a b-i Földhivatalt, hogy a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.760/2008/5-6. számú megkeresése alapján a tulajdoni lapon III/35. sorszám alatt feljegyzett felülvizsgálat tényét a P., 492. hrsz. alatti ingatlanról törölje.

I n d o k o l á s:

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes 1983. június 17. napján megkötött házasságát a Budakörnyéki Bíróság az 1991. február 11. napján kelt 18.P.22.132/1989/18. számú ítéletével felbontotta, gyermektartásdíj hátralék megfizetésére kötelezte a felperest, rendezte a házasságból 1984-ben született Zs. utónevű gyermek és a felperes közötti kapcsolattartást és a P., Á. utcai volt közös lakás használati megosztását rendelte el. Ítéletének az indokolásában tényállásként állapította meg, hogy a házastársak 1988. november hónaptól élnek különváltan. Az ítélet meghozatalát megelőzően a házastársak a gyermekelhelyezés, a gyermektartásdíj tárgyában egyezséget kötöttek.

A Pest Megyei Bíróság az 1992. május 7. napján kelt 1.Pf.20.704/1991/14. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a használati megosztásra vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta és további helyiségeket adott az I. rendű alperes kizárólagos használatába, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A házastársak utolsó közös lakása a p-i 492 helyrajzi számú, természetben P., Á. utcai ingatlanban volt, amely 1/2-1/2 arányban képezi a felperes és az I. rendű alperes tulajdonát. A házassági életközösség megszűnése után ezt az ingatlant közösen használták, a bíróság előzőekben hivatkozott jogerős ítéletét követően az ítéletben foglalt használati megosztásnak megfelelően. Eszerint a felperes az ebédlő, lakószoba, kamra, közlekedő, WC, konyha, fáskamra helyiségeket, az I. r. alperes pedig előszoba, nappali, három lakószoba, fürdőszoba helyiségeket használja kizárólagosan. Az I. rendű alperes a használatában álló lakrészben átalakításokat végzett, a felperes használatában lévő lakrész a különválás óta túlnyomó részt változatlan állapotban van.

Az ingatlant az I. rendű alperes tartozásának a biztosítására korábban jelzálogjog és végrehajtási jog terhelte, jelenleg a III-X. rendű alperesek, mint végrehajtást kérők javára bejegyzett végrehajtási jog.

A felperes ajándék visszakövetelése iránt előterjesztett keresetét a Kecskeméti Városi Bíróság a 4. P. 22.359/2004/29. számú részítéletével elutasította, amelyet a Bács-Kiskun-Megyei Bíróság a 2005. november 8. napján jogerőre emelkedett 2.Pf.20.926/2005/8. számú részítéletével helybenhagyott.

A felperes a módosított keresetében a házastársi vagyonközösség megszüntetése keretében a P., Á. utcai ingatlanon, az I. rendű alperes tulajdoni hányadának 1/2 részén a tulajdonjoga megállapítását kérte azzal, hogy az I. rendű alperesnek a vele szemben fennálló tartozásai tulajdonjogot keletkeztettek a javára.

A felperes a közös tulajdon megszüntetése iránt előterjesztett keresetében a perbeli ingatlanon a tulajdonközösség megszüntetését akként kérte, hogy a bíróság az I. rendű alperes tulajdoni illetőségét 2.800.000 forint megváltási ár ellenében, tehermentesen adja a felperes tulajdonába, oly módon, hogy a megváltási árba az I. rendű alperesnek a felperes felé fennálló tartozását számítsa be. Kérte, hogy a bíróság a közös tulajdon megszüntetésével egyidejűleg az I. rendű alperest kötelezze az ingatlan elhagyására, továbbá kérte, hogy a bíróság az I. r. alperest 1991. július 1. napjától kezdődően havi 4.000 forint többlethasználati díj megfizetésére kötelezze.

Az I. rendű alperessel egyetértve előadta, hogy a házastársi közös vagyont képező ingóságokat megosztották, kivéve a Verona típusú szobabútort, melynek a kiadását kérte az I. rendű alperestől.

A kereseti kérelmében az alább felsorolt, az I. rendű alperes terhére mutakozó tartozások beszámítását kérte az általa fizetendő megváltási árba:

- 1./ A közös tulajdonú ingatlant terhelő OTP hiteltartozásból a felperestől letiltott összeg 1/2 része: 205.000 forint és késedelmi kamata
- 2./ Az OTP hiteltörlesztéshez nyújtott szociális támogatás igénybevételekor fennálló hátralékos hiteltartozás 1/2 része: 251.652 forint és késedelmi kamata
- 3./ MÁV munkáltatói kölcsön I. rendű alperesre jutó 1/2 része és a jelzálog törlési díj 1/2 része: 51.622 forint és késedelmi kamata
- 4./ Gázcsanak bekötési díja: 170.000 forint
- 5./ Az 1991. július 1. napjától esedékes többlethasználati díj figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes a tulajdoni hányadánál 26 négyzetméterrel többet használ
- 6./ Verona bútor használati díja 1991. július 1. napjától
- 7./ A perbeli ingatlan tulajdoni lapján feltüntetett végrehajtást kérők követelése és annak késedelmi kamata
- 8./ Cserépkályha szétverése miatt kártérítés: 450.000 forint
- 9./ Téglafal és alap elbontása miatt kártérítés: 40.000 forint
- 10./ A közös ingatlan ház mögötti betonsáv alapjának az elbontása: 15.000 forint
- 11./ Konténeres sirt elszállítása: 18.000 forint
- 12./ Faház és beton alap elbontása: 35.000 forint
- 13./ Fáskamra és lakószoba közötti falbontás helyreállítása: 19.000 forint
- 14./ Fürdőszoba helyreállítása: 400.000 forint. 15./ Vívezeték helyreállítása: 50.000 forint
- 16./ Villanszerelés helyreállítása: 50.000 forint. 17./ Szennyvízhálózat helyreállítása: 50.000 forint
- 18./ Nappali ajtó előtti téglafal elbontása: 9.000 forint

- 19./ A jelen perben a tulajdoni lapok kiállítási díjai: 9.000 forint
- 20./ P. Nagyközség Polgármesteri Hivatala által az I. r. alperesre kirótt végrehajtási bírságok összege: 480.000 forint
- 21./ Nyitott szennyvízgödör miatti végrehajtási bírság, amelyeket az I. rendű alperesre rótt ki a hatóság: 100.000 forint. 22./ Szemétszállítási díjhátralék: 60.000 forint
- 23./ Az I. rendű alperes által a felperes lakrészén ablaküveg betörésekkel okozott kár: 60.000 forint
- 24./ Az I. rendű alperes által a felperes ingóságainak és a felperes édesanyja ékszereinek az ellopásával okozott kár: 40.000 forint
- 25./ A perbeli ingatlan biztosítási díjának 1/2 része
- 26./ Sz. L. villanyszerelő felé az I. rendű alperes fennálló tartozása: 15.000 forint
- 27./ P. N-nének az I. rendű alperes által autóbuszberlet hamisításából eredő kára: 5.500 forint
- 28./ Az I. rendű alperes BAR-listás banki tartozásai: 1.300.000 forint
- 29./ P. Nagyközség Polgármesteri Hivatala által az I. rendű alperest terhelő vízbekötési díjhátralék: 9.000 forint
- 30./ Az I. rendű alperes által engedély nélkül átalakított szennyvízhálózat helyreállítása: 150.000 forint
- 31./ A 15.P.20.410/1996. számú ítélet (birtokháborítás) perköltsége: 600 forint
32. / Ajándék visszakövetelése iránti per perköltsége: 9.700 forint

Kérte továbbá az általa 1993. március 1. napján kifizetett 22.415 forint villanyszámla 4/5 részének, 17.932 forintnak és késedelmi kamatának, összesen 57.378 forintnak a megfizetésére kötelezni az I. rendű alperest, továbbá a D. szolgáltatás és a telefonszámlák 1/2 részének a megtérítését is kérte.

Az I. rendű alperes az ingatlanon fennálló közös tulajdon természetbeni megszüntetését kérte elsődlegesen, a per későbbi szakában nem ellenezte a közös tulajdon megváltással történő megszüntetését akként, hogy a felperes tulajdoni illetőségét ő váltsa meg 3.000.000 forint megváltási árért. Ebben az esetben kérte, hogy a felperes az ingatlant ürítse ki. A házastársi ingó vagyontömeghez tartozó Verona bútor tekintetében úgy nyilatkozott, hogy az a különvagyonát képezi, ezért a felperesnek nem adja ki. A felperes által kifizetett hiteltörlesztések elszámolását nem ellenezte, egyebekben a felperes keresetének az elutasítását kérte.

A további alperesek perbenállása az ingatlanra bejegyzett végrehajtási jog jogkövetkezménye. A IV. rendű és VII. rendű alperes a közös tulajdon megszüntetéséhez az I. rendű alperes tartozásainak a megfizetésétől függően járult hozzá, a VI. rendű

alperes a felperes tulajdoni illetőségének az I. rendű alperes általi megváltása esetén a végrehajtási jog fennmaradása mellett a közös tulajdon megszüntetésének ilyen módját nem ellenezte. Ebben a kérdésben egyezséget kívánt kötni az I. rendű alperessel.

Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 103.865 forintot és annak 1998. október 4. napjától, továbbá 87.050 forintot és annak 1998. január 1. napjától, 147.280 forintot és annak 2004. április 3. napjától, 50.872 forintot és az utóbbi összeg 2000. március 7. napjától, továbbá 35.734 forintot és annak 1997. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy fizessen a felperesnek ingó értékkiegyenlítés jogcímén 42.800 forintot, amelyet meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A VII. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult, a III., IV., V., VI. VII., IX. és X. rendű alperesek pedig fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének a nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett részében akként változtatta meg, hogy a biztosítási díj összegét 39.871 forintra felemelte, amely után az I. rendű alperes az elsőfokú ítéletben írt időponttól járó és mértékű késedelmi kamat megfizetésére köteles, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 232.800 forint, az I. rendű alperes pedig 300 forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

A jogerős ítélet indokolása szerint a volt házastársak életközössége - a jogerős bontóperi ítélet indokolásából kitűnően - 1988. novemberében szakadt meg. A bírói gyakorlat szerint nincs akadálya annak, hogy a házastársi közös vagyon megosztására irányuló perben a volt házasság bármelyike bizonyíthassa azt, hogy a végleges különválásra a házassági bontóperben hozott ítélet ténymegállapításától eltérő időpontban került sor. Erre irányuló bizonyítási indítványt azonban a felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő, a fellebbezésében foglalt tényállításának pedig ellentmond az, hogy a jelen per I. rendű alperese a házasság felbontása iránti keresetlevelét már 1989. november 19-én benyújtotta, a bíróság pedig a házasság felbontása és a járulékos kérdések tárgyában 1992. május 7-én már jogerős ítéletet hozott, és

a bontóperben a jelen per felperese a különbválás időpontját nem tette vitássá.

Alaptalannak találták a perben eljáró bíróságok a felperes tulajdonjog megállapítása iránt előterjesztett keresetét, mert az I. rendű alperesnek a vele szemben fennálló tartozásai a felperes javára nem tulajdonjogi, hanem kötelmi jellegű megtérítési igényt keletkeztetnek.

Mindkét fokú bíróság alaptalannak találta, és ezért elutasította a felperes közös tulajdon megszüntetésére irányuló keresetét is. A becsatolt okirati bizonyítékok adatai szerint ugyanis az ingatlan természetbeni megosztása nem lehetséges, az árverés útján történő értékesítés elrendelése ellen mindkét volt házaspár kifejezetten tiltakozott, míg a tulajdonostársak valamelyike tulajdoni hányadának a másik társtulajdonos által megfelelő ellenérték fejében történő magához váltásának a lehetőségét kizárta az, hogy a tulajdonközösség megszüntetése esetére az ingatlanból való önkéntes kiköltözést és - az elsőfokú eljárásban - a másik fél tulajdoni hányadának a lakott állapotban történő magához váltását egyik volt házaspár sem vállalta.

A másodfokú eljárásban az I. rendű alperes a magához váltásra a felperes tulajdoni hányadának az általa részben lakott állapotban történő magához váltására is hajlandónak mutatkozott ugyan, azt azonban olyan feltételekhez kötötte, amelyek bizonytalan jövőbeni tényezőket foglaltak magukban, ezért az általa megjelölt feltételek mellett végrehajtható ítélet hozatalára nem volt mód.

A felperes ugyanakkor az I. rendű alperes tulajdoni illetőségét az I. r. alperes terhére mutatókövetelések beszámításával és az ingatlan tehermentes állapota mellett, beköltözhetően kívánta magához váltani. Az előbbi körülményre vonatkozóan a másodfokú bíróság a végrehajtási iratok rendelkezésre álló adatai alapján megállapította, hogy az ingatlanra bejegyzett végrehajtási jogok alapjául szolgáló követelések tőke összege 1.540.200 forint, az ismert késedelmi kamatkövetelés pedig 253.661 forint, amelyhez a több éve fennálló tartozások nem ismert összegű késedelmi kamati és a végrehajtási költségek járulnak. E követelések teljesítésére az I. rendű alperes nem vállalt kötelezettséget, a felperes pedig maga adta elő azt, hogy a megváltási árnak az I. rendű alperessel szemben őt megillető tartozások kiegyenlítését követően fennmaradó része az ingatlan tehermentesítésére nem nyújt fedezetet. Márpedig a bíróságnak nincs arra jogi lehetősége, hogy a megváltási árat meghaladó mértékű tartozások kiegyenlítésére ebben a perben az I. rendű alperest kötelezze. Emellett tény az is, hogy az I. rendű alperes tulajdoni illetősége nem beköltözhető, amelynek a hiányában a felperes a megváltással nem kívánt élni.

Részben alaposnak találták a perben eljáró bíróságok a felperesnek a közös adósságok különválást követő törlesztésével kapcsolatos megtérítési igényét.

A Budakörnyéki Bíróság 2.P.21.085/2003. számú iratai között elfekvő okirati bizonyítékok adatai szerint a felperestől 1997. évben 87.050 forint, 1998. október 3-ig pedig további 103.865 forint, tehát összesen 190.915 forint OTP tartozást tiltottak le azért, mert 1989. szeptemberétől kezdődően - a letiltható jövedelemmel nem rendelkező - I. rendű alperes a közösen felvett OTP-hitel törlesztő részleteinek a reá eső 1/2 részét nem fizette meg, ezért az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest ennek az összegnek a felperes javára való megfizetésére kötelezte.

Alaptalannak találta a másodfokú bíróság a felperesnek a 190.915 forintos marasztalási összegnek - a 6.973 forint végrehajtási költség és a 7.112 forint illetékköltség együttes összegével - összesen 205.000 forintra történő felemelésére irányuló fellebbezését. A felperes ugyanis az I. rendű alperestől e jogcímen csak az OTP hiteltörlesztés alapján levont összegek arányos részét igényelhetette volna az I. rendű alperestől, az elsőfokú bíróság azonban ennek ellenére a teljes összeget megítélte, az I. rendű alperes pedig az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel nem élt. Mindezek miatt a másodfokú bíróság az említett jogcímen járó marasztalási összeg felemelésére nem látott lehetőséget.

A felperes kérelmére a Szociális és Családügyi Minisztérium a kérelem benyújtásának időpontjában fennálló 413.490 forint hitel tartozás mérséklése céljából 206.745 forint hátralékmérséklési támogatást állapított meg. Az OTP Bank Rt.-vel 2002. április 2. napján történt megállapodásnak megfelelően a felperes a megállapodás megkötésének az időpontjában fennálló 501.104 forint hátralékos hiteltartozásból a 206.745 forint támogatás levonása után fennmaradó 294.359 forintot visszafizette és megfizette a 2.200 forintos ügyintézési díjat is. Erre tekintettel a perben eljáró bíróságok az I. rendű alperest a felperes által megfizetett összeg 147.280 forintos fele részének a megtérítésére kötelezték, alaptalannak találták viszont a felperesnek az ezt meghaladó, a ténylegesen fennálló tartozás fele részének megfelelő összegű marasztalásra irányuló keresetét.

1998. augusztus 6-án az I. rendű alperes 19.217 forint, valamint 185.446 forint és további 95.337 forint OTP-tartozást fizetett ki. Az említett összegek fele részének a felperes terhére való elszámolását azonban az elsőfokú bíróság mellőzte azért, mert erre a teljesítésre a végrehajtási eljárásban, az ingatlan árverésének az elkerülése érdekében került sor, ezért az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a hátralék összegét az azt terhelő késedelmi kamatokkal és a végrehajtási költségekkel együtt - a

felróható magatartására tekintettel - az I. rendű alperesnek kell viselnie.

Az elsőfokú ítélet utóbbi rendelkezése ellen az I. rendű alperes fellebbezéssel nem élt, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos részének a felülbírálását mellőzte.

A becsatolt okirat tartalma szerint az ingatlant terhelő hátralékos 50.872 forint munkáltatói kölcsönt 2000. március 6. napján a felperes fizette ki. Ezt a tényt az I. rendű alperes maga sem vitatta, ezért a jogerős ítélet az említett összeg, valamint annak a kifizetés napjától járó késedelmi kamata megtérítésére kötelezte az I. rendű alperest.

A felperes által bizonyítottan kifizetett 35.734 forint, a közös ingatlant terhelő lakásbiztosítási díj elszámolásának az eredményeként kötelezte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest a megjelölt 35.734 forint biztosítási díj és annak a középátlagos időponttól, 1997. március 1. napjától esedékes késedelmi kamata megfizetésére. A felperes a fellebbezési eljárás során igazolta, hogy 2007. II-IV. negyedévében összesen 6.120 forint, 2008. I. negyedévében pedig 2.154 forint biztosítási díjat fizetett ki, amelynek az I. rendű alperesre eső 1/2 része 4.137 forint. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú ítéletben megállapított 35.734 forint nem fellebbezett lakásbiztosítási összeget 4.137 forinttal felemelte, amelynek eredményeként 39.871 forint megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest e jogcímen. A 2008. II. negyedévi lakásbiztosítási díj befizetésének az elszámolása idő előtti. Az elsőfokú bíróság a lakás biztosítási díj késedelmi kamatát 1997. március 1. napjától állapította meg, amelyet a másodfokú bíróság nem érintett, figyelembe véve a 2007. II-IV. negyedévi 2008. évi teljesítéseket és azt a tényt, hogy a 35.734 forint biztosítási díj a 2007. március 31. napjáig esedékes biztosítási díj volt. Késedelmi kamat a Legfelsőbb Bíróság 1. számú BK-PK állásfoglalása értelmében középátlagos időponttól jár, amely az elsőfokú bíróság számításához képest nem szorult módosításra.

A felperes keresetében megjelölt Verona típusú szobabútort illetően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy annak a különvagyoni jellegét az I. rendű alperes nem bizonyította, arra hivatkozott azonban, hogy a bútor már nincs a birtokában, ezért annak az értéke erejéig felel. A fellebbezési tárgyaláson már nem vitatta, hogy a bútor a birtokában van, a felperesnek való kiadását azonban nem vállalta. A jogerős ítélet ezért az I. rendű alperest a szobabútor vásárláskori értékével megegyező összegű értékkiegyenlítés megfizetésére kötelezte, amelyet az 1985. november 5-én kelt vásárlási számla adatai alapján határozott meg. Mellőzte viszont mindkét fokú bíróság az I. rendű alperesnek a bútor felperesnek való kiadására történő kötelezését, mert az több mint egy évtizede

az I. r. alperes használatában van, ezáltal a birtokviszonyok állandósultak, és nem állapítható meg az sem, hogy az jelenleg milyen állapotban van.

Mindkét fokú bíróság bizonyítottság hiánya miatt utasította el a felperes többlethasználati díj megállapítása iránt előterjesztett keresetét. A többlethasználati díj jogalapjának, tehát a felperes terhére megvalósuló többlethasználat tényének és mértékének, valamint az őt megillető díj összegének a megállapításához ugyanis különleges szakértelem, és - ebből következően - igazságügyi szakértői vélemény beszerzése szükséges. Erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság a felperest az eljárási szabályoknak megfelelő tájékoztatással ellátta, a felperes azonban a szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt ennek ellenére sem terjesztett elő, és úgy nyilatkozott, hogy a szakértői költséget nem tudja előlegezni. A többlethasználati díj összegére ugyanakkor, a felperes terhére megvalósuló I. rendű alperesi többlethasználat tényének és mértékének a bizonyítottsága esetén sem lehetnek irányadók a felperes által hivatkozott Turisztikai Egyesület által alkalmazott bérleti, illetve használati díjak, mert azok egyrészt más körülmények, illetve más feltételek mellett történő használatra és bérbeadásra vonatkoznak, másrészt az egyesület által alkalmazott bérleti díjak összegére a felperes egyébként is csupán hivatkozott, azok valódiságát azonban a személyes előadásán túl semmivel sem igazolta.

Nem láttak jogi lehetőséget a perben eljáró bíróságok a perbeli ingatlanra történt a gázbevezetés költségének és a „gázcsanak bekötési” díjának az elszámolására, valamint az ennek eredményeként bekövetkezett értékelkedés figyelembevételére, mert erre csak a közös tulajdon megszüntetésével összefüggésben kerülhet sor.

A házastársak közötti vagyonközösség az életközösség megszűnésével megszűnik, a közös vagyon megosztására azonban a bíróság ítéletével kerül sor. Az egységes elszámolás eredményeként állapítja meg a bíróság az egyik és másik fél terhére vagy javára mutató fizetési kötelezettséget. Ezért a házastársi közös vagyon megosztásáról rendelkező ítélet meghozataláig késedelemről nem lehet szó, és nem kerülhet sor arra sem, hogy a felek a birtokukban lévő, de még meg nem osztott közös vagyoni ingóság után használati díjat kérjenek. Ezért alaptalan a felperesnek (6. sorszám alatt) a Verona bútor tekintetében előterjesztett használati díj iránti kereseti kérelme is.

Alaptalannak találta és ezért elutasította a jogerős ítélet a felperes további - a felsorolás 7-32. pontjaiban részletezett - kereseti kérelmeit.

Az I. rendű alperes tulajdoni hányadán fennálló végrehajtási jogok alapjául szolgáló tartozások (7. pont) az I. rendű alperest nem a felperessel, hanem a III-X. rendű alperesekkel szemben terhelik, ezért - tartozásátvállalás vagy engedményezés hiányában - a felperes az említett tartozásokat az I. rendű alperestől a saját nevében nem követelheti, de alaptalan az arra irányuló kérelme is, hogy a bíróság ezeket a tartozásokat a megváltási árba beszámítsa.

A cserépkályha szétverése, valamint a téglafal és alap elbontása, illetve újraépítése miatt érvényesített 450.000 forint és 40.000 forint kártérítés megfizetésének (8-9. pont) az elutasítására azért került sor, mert a jelzett munkálatok elvégzése még nem történt meg, azok költsége azonban a közös tulajdon megszüntetése esetén sem lenne elszámolható. A Budakörnyéki Bíróság a 15.P.20.410/1996/37. számú ítéletével ugyanis az I. rendű alperes terhére megállapította ugyan a téglakerítés felépítése miatt a birtokháborítást és kötelezte arra, hogy a kerítésen átjárót nyisson, a cserépkályhával kapcsolatban ugyanakkor azt állapította meg, hogy a cserépkályha részleges lebontásával tudta lezárni az I. rendű alperes a kizárólagos használatában lévő lakrészt.

A 10-18. és a 30. pontban érvényesített kereseti kérelmek alapjául szolgáló követelések az ingatlanon fennálló közös tulajdon felperes általi megváltásához, illetőleg az eredeti állapot helyreállításához kötődnek, és ezen munkálatok elvégzése sem történt meg, ezért azok ellenértékének megtérítését a felperes alappal nem igényelheti.

A 19. tételként megjelölt tulajdoni lap kiállításának a költsége a jelen per perköltsége körébe tartozik, ezért annak elszámolása is ebben a körben történik meg, a 20-21. pontban megjelölt végrehajtási bírság pedig az önkormányzati szervvel szemben fennálló tartozásnak minősül, ezért annak követelésére a felperes nem jogosult, az önkormányzati szerv, mint a követelés jogosultja pedig a jelen perben egyébként is úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű alperessel szemben követelése nincs.

A 22. pontban megjelölt szemétszállítási díjhátralékot az I. r. alperestől szintén nem a felperes, hanem a P. Nagyközség Polgármesteri Hivatala követelheti, miután a felperes nem vitatott előadása szerint a szemétdíjat azért nem fizeti, mert komposztál és nincs szeméttartó-edénye.

A 23./ pontban megjelölt ablaküvegtöréssel okozott 60.000 forint kártérítés iránti követelés vonatkozásában a felperes által becsatolt számlák keltezésének az időpontja eltér a felperes által hivatkozott és bizonyított, 1993. októberi ablakbetörési időponttól. Így a felperes az összecszerűséget ebben a vonatkozásban sem bizonyította.

Nem bizonyította a felperes azt sem, hogy az I. r. alperes a felperes ingóságait és édesanyja ékszereit eltulajdonította (24. pont) és azzal 40.000 forint kárt okozott.

A 26. pontban megjelölt 15.000 forint követelésétől a felperes elállt, a 27./, 28./, 29./, 30./ pontokban megjelölt követelések jogosultja nem a felperes, ezért azokat az I. rendű alperestől nem követelheti, a 31./ pontban megjelölt per költségét pedig a bíróság a korábbi perben a felperes javára már megállapította, így az végrehajthatóvá vált. Ezáltal a felperes ismételen ugyanezen perköltséget nem követelheti, míg az ajándék visszakövetelése iránti per perköltségét (32./ pont) a felperes a pervesztessége folytán az I. rendű alperestől jogszerűen nem igényelheti.

A villany- és a vízdíj megfizetésére irányuló felperesi követelés tárgyában a felperes által kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárás volt folyamatban, a telefon és a digifon szolgáltatás vonatkozásában pedig a felperes nem bizonyította a peres felek között a használat arányát és azösszegaszerűsége.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt elsődlegesen annak megváltoztatása és a keresetének helyt adó határozat hozatala, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja a Pp. 3. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését és 221. § (1) bekezdését, a perben eljáró bíróságoknak az arra alapított érdemi döntése pedig a Ptk. 147-148. §-át és a Csjt. 31 § (5) bekezdését sérti.

A IV., VI. és VII. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

Az I., III., V., IX. és X. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

I.1. A jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott körben a peres felek egymással részben ellentétes előadásának, valamint a beszerzett környezettanulmányok, kereseti kimutatások és egyéb

okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának a helyes alkalmazásával értékelte a felperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában a felperesnek állott érdekében az, hogy a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el.

2. A Pp. 163. § (1) bekezdése szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendel el bizonyítást, e tények körét viszont nem a felek bizonyítási indítványai, hanem a per érdemi elbírálására irányadó anyagi jogi, kivételesen pedig eljárásjogi szabályok határozzák meg. A felek jogvitájának az érdemi elbírálására irányadó anyagi jogi szabályok alkalmazásához szükséges tények köre a rendelkezésre álló peradatok alapján megalapozottan megállapítható volt, a felperes által indítványozott helyszíni szemle elrendelése pedig nem eredményezhetett volna a felperesre nézve kedvezőbb határozatot.

Nincs jogi jelentősége ugyanis a per érdemi elbírálása szempontjából annak, hogy a perbeli ingatlan használati megosztásának a tényleges módja a jogerős ítélet által meghatározott módtól eltér, és annak sem, hogy a vitás Verona szobabútor az I. rendű alperes által használt lakrészben hiánytalanul megtalálható.

A bontóperben hozott jogerős ítélet az I. rendű alperest kötelezte ugyan a használat megosztásával kapcsolatos munkálatok 30 napon belüli elvégzésére, e határidő eredménytelen eltelte esetére azonban azok elvégzésére a felperest is feljogosította, ezért a felperes az I. rendű alperes mulasztását alappal nem sérelmezheti, és önmagában ez a tény a közös tulajdon megszüntetésének a hiányzó törvényes feltételeit sem pótolja. Az I. rendű alperes gondozásában álló három gyermek nagykorúságának az időközbeni elérése pedig legfeljebb a volt közös lakás használatának az újrarendezésére irányuló igényt alapozhatott volna meg, ilyen igény viszont a felperes a perben nem terjesztett elő.

Az I. rendű alperes a másodfokú eljárásban már nem vitatta azt, hogy a Verona szobabútor az ő birtokában van, hanem csupán annak a kiadásától zárkózott el. A helyszíni szemle elrendelése tehát a vitás bútor hollétének a megállapításához szükségtelen volt, önmagában az I. rendű alperes általi birtoklás ténye ugyanakkor nem ad alapot a jogerős ítélet által alkalmazott megosztási mód jogszabálysértő voltának a megállapítására sem.

Nem ad alapot az I. rendű alperes általa használt lakrészből történt átmeneti eltávozásának és a használati jog nagykorú gyermeke részére történő átmeneti átengedésének a ténye annak a megállapíthatóságára, hogy az I. rendű alperes lakrésze beköltözhető, mert a közös tulajdon megszüntetése körében nem az átmeneti jellegű tényleges helyzetnek, hanem a jogi helyzetnek van jelentősége.

3. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. E kötelezettségének az elsőfokú bíróság - a másodfokú bíróság helyes okfejtése szerint - eleget tett azzal, hogy felhívta a felperes figyelmét a szakértő Pp. 177. § (1) bekezdése alapján történő kirendelésének szükségességére és a szakértői díj előlegezésére. E felhívásnak a felperes nem tett eleget, arra pedig a felperes tévesen hivatkozik, hogy a perben eljáró bíróságnak eljárásjogi lehetősége lett volna arra, hogy a felperes által hivatkozott többlethasználat megvalósulásának tényét és a felperest ennek alapján megillető többlethasználati díj összegét a Pp. 206. (3) bekezdése alapján határozzák meg. Az utóbbi törvényhely ugyanis a kártérítés vagy egyéb követelés összegének a per összes körülményeinek a mérlegelésével, a bíróság belátása szerint történő meghatározására csak akkor ad alapot, ha az szakértői vélemény vagy más bizonyítékok alapján meg nem állapítható. Nincs eljárásjogi lehetőség ezért e törvényhely alkalmazására egyrészt a jogalap bizonyítatlansága esetén, másrészt akkor, ha a jogalap bizonyítotttsága mellett az összecszerűség - szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján történő - megállapíthatóságát a bizonyító fél mulasztása akadályozza meg.

4. Az első- és másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában - a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően - röviden előadta az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozott azokra a jogszabályokra, amelyeken az ítélete alapszik, megemlítette röviden azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és utalt azokra az okokra is, amelyek miatt valamely tény nem találta bizonyítotttnak, illetőleg, amelyek miatt az alperes teljesítőkétségének a vizsgálatát mellőzte. Alaptalanul hivatkozik tehát a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő

felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

II.1. A Csjt. 31. § (2) bekezdésének második mondata szerint a közös vagyon megosztása során - ide nem tartozó kivételektől, illetve korlátozásoktól eltekintve - igényelni lehet a közös vagyonból a különvagyonba, illetőleg a különvagyonból a közös vagyonba történt beruházások, továbbá a kezelési és fenntartási költségek megtérítését.

Ebből következik, hogy önmagában az egyik alvagyont terhelő adósságnak, illetőleg az egyik alvagyonhoz tartozó dolog fenntartásával és kezelésével kapcsolatos költségeknek a különválást követően, a másik alvagyonból történő egészbeni vagy részbéli kiegyenlítése, illetve viselése nem keletkeztet a felhasznált alvagyon javára tulajdoni igényt, hanem csak a közös vagyon megosztása során érvényesíthető kötelmi jellegű megtérítési igényt alapoz meg az adósságot ténylegesen viselő alvagyon javára.

Mindezeknek a további következménye az, hogy nem alapoz meg tulajdoni igényt az egyik házastársnak a másik házastárssal szemben keletkezett egyéb kötelmi jellegű követelése sem, hiszen tulajdonjogot szerezni csak a Ptk. 117-138. §-ai által taxatív felsorolt jogcímeken lehet.

A közösen felvett kölcsön visszafizetésével járó kedvezmények ugyanakkor a volt házastársakat közösen illetik meg akkor is, ha csak egyikük egyösszegű teljesítésére tekintettel került sor a kölcsöntartozás egy részének elengedésére. A kölcsönt az életközösség megszűnése után egymaga kiegyenlítő házastárs csak annak az összegnek az arányos részét követelheti a másiktól, amelyet ténylegesen kifizetett (BH 1992/11/695-II., 1995/3/155., Pfv.II.20.140/1997., Pfv.II.20.085/1997.).

A hivatkozott anyagi jogi szabályok helyes alkalmazásával járt el tehát mindkét fokú bíróság akkor, amikor a felperes tulajdonjog megállapítása iránt előterjesztett keresetét elutasította.

2. A Ptk. 147-148. §-ainak, valamint a Legfelsőbb Bíróság PK 10. számú állásfoglalásában foglaltakból az következik, hogy az ingatlan közös tulajdonának megszüntetése iránti kereset elutasításának van helye akkor, ha az ingatlan természetben nem osztható meg, az árverés útján való értékesítés elrendelése ellen mindkét tulajdonostárs tiltakozik, a másik fél tulajdoni hányadának a magához váltását pedig mindkét tulajdonostárs csak olyan feltételek mellett vállalja, amelyek az adott esetben nem állnak fenn.

A perbeli esetben a tulajdonközösség megszüntetésének a Ptk. 148. § (1)-(3) bekezdései szerint lehetséges módozatai - a jogerős ítélet által helyesen kiemelt okok és körülmények miatt - nem alkalmazhatók, ezért a felperes erre irányuló keresete sem teljesíthető.

A Csjt. 31. § (5) bekezdésének második mondata szerint a bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy a vagyoni igények rendezésénél egyik házastárs se jusson méltánytalan vagyoni előnyhöz.

A közös tulajdon megszüntetése iránt előterjesztett kereset elutasítása folytán a perbeli ingatlan vonatkozásában a volt házaspár vagyontársasága változatlanul fennmaradt, fogalmilag kizárt ezért az, hogy a vagyoni igények jelen perben hozott jogerős ítélettel történt rendezésénél az I. rendű alperes méltánytalan vagyoni előnyhöz juthatott.

Önmagában a közös tulajdon változatlan fennmaradása ugyanakkor nem minősül ítélt dolognak, ezért nem akadályozza annak, hogy a tulajdonközösség megszüntetésére irányuló igényét - a megszüntetési módok valamelyikének az alkalmazhatósága esetén - bármelyik fél újból érvényesíthesse, és annak sem, hogy a használat rendezésének az alapjául szolgáló körülmények megváltozása esetén bármelyik fél a használat újrendezését kérje.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. §-ának (3) bekezdése alapján az érdemi döntés helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a VI. r. alperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 16/A. §-a alapján pedig a felperes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest 2008. november 25.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő